

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Nele Laidvee
Volitatud esindaja
Circle K Eesti AS
Nele.Laidvee@circlekeurope.com

Teie 30.06.2024 nr R-036

Meie 11.07.2024 nr 2.1.-4/22/169-2951-25

Menetluse lõpetamise teade

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) algatas isikuandmete kaitse seaduse § 56 lg 3 punkti 8 alusel järelevalvemenetluse, mille eesmärgiks oli selgitada välja, kas Circle K Eesti AS-is (vastutav töötleja) toimuv andmetöötlus vastab isikuandmete kaitse nõuetele ning millised dokumendid on selleks koostatud. Samuti pööras AKI menetluse käigus olulist tähelepanu vastutava töötleja teenindusjaamades kasutusel olevale video- ja audiovalve kasutamisele.

Järelevalvemenetluse käigus tuvastas muuhulgas AKI, et teenindusjaamades kasutatavate video- ja audiovalve kasutamisel on vastutaval töötlejal isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 6 lõike 1 punktist f tulenev õigustatud huvi. Kuivõrd tuvastas AKI algselt esitatud õigustatud huvi analüüsis puudused, sh püstitatud audiovalve kasutamise eesmärkide õigustatuse osas, uuendas vastutav töötleja vastavalt AKI selgitustele õigustatud huvi analüüsi ning koostas täiendavad dokumendid, millest lähtuvalt on video- ja audiovalve AKI hinnangul õigustatud.

AKI on ettepaneku täpsustuses nr 2.1.-4/22/169-2951-23 asunud seisukohale, et audiovalve on põhjendatud juhul, kui töötaja viibib juhtumi ajal teenindusjaama üldkasutataval alal üksi. Antud lähenemine võimaldab vastutaval töötlejal tagada, et töötlemistoimingut teostatakse kooskõlas IKÜM artikli 5 lg 1 punktidega b ja c ehk audiosalvestamine toimub täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel ning andmete kogumine on piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt. Seega tegi AKI vastutavale töötlejale ettepaneku lõpetada audiovalve rakendamine siis, kui teenindusjaama üldkasutataval alal toimuva verbaalse rünnaku, ähvardamis- ja ahistamisjuhtumi hetkel ei viibi töötaja üksi ehk üldkasutataval alal viibivad korraga vähemalt 2 töötajat.¹

Võttes arvesse vastutava töötleja 30.06.2024 vastusega esitatud selgitusi, jääb AKI endiselt eelpool käsitletud seisukoha juurde ning leiab, et vastutav töötleja peab lõpetama audiovalve rakendamise siis, kui teenindusjaama üldkasutataval alal toimuva verbaalse rünnaku, ähvardamis- ja ahistamisjuhtumi hetkel ei viibi töötaja üksi. AKI selgitab, et paratamatult võivad Politsei- ja Piirivalveametil ning AKI-l esineda erinevad lähenemised, mis tulenevad asutuste erinevast pädevusest. Politsei- ja Piirivalveametil puudub pädevus otsustada isikuandmete kaitse reeglite kohaldatavuse üle või kujundada antud valdkonna praktikat, mistõttu ei saa nende soovitusel olla põhjenduseks isikuandmete töötlemiseks. Vaatamata sellele, et videosalvestised aitavad politsei tööle kaasa, ei ole politsei pädev hindama isikuandmete töötlemistoimingu seaduslikkust. AKI kordab ettepaneku täpsustuses sedastatut, et tunnistaja ütlused on tõendiks, millele saab tugineda asjaolude väljaselgitamisel ja süüteo tõendamisel. Need ütlused kujutavad endast sündmuse kirjeldust, mida tunnistaja on mingil viisil kogenud. Tõendeid kogub ja hindab pädev ametnik, mistõttu pole alust arvata, et tavalise inimese ütlustega ei saaks ebakohast verbaalset rünnakut tõendada, ning et ainsaks meetmeks peab olema audiovalve kasutamine.

¹ Ettepaneku täpsustus nr 2.1.-4/22/169-2951-23, 11.06.2024, punkt 1.

Kuna vastutav töötleja kinnitas AKI-le, et ta nõustub kompromissina kitsendama audiovalve kasutamist vastavalt AKI ettepanekule, loeb AKI ettepaneku täpsustuse punkti 1 täidetuks. Küll aga juhib inspeksioon täiendavalt tähelepanu isikuandmete töötlemise läbipaistvuse tagamise kohta alljärgnevale.

Kõigepealt peab AKI vajalikuks rõhutada, et IKÜM-ist tulenevalt peab füüsilisi isikuid puudutavate isikuandmete kogumine, kasutamine, lugemine või muul viisil töötlemine ning töötlemise ulatus nii töötlemise hetkel kui töötlemise kavandamisel isikutele läbipaistev. Läbipaistvuspõhimõtte kohaselt peab andmesubjektil olema võimalik eelnevalt kindlaks määrata, milline on töötlemise ulatus ja tagajärjed, ning neile ei tohiks hiljem üllatuseks osutada see, kuidas nende isikuandmeid kasutatakse. IKÜM-i läbipaistvusega seotud põhiartiklid leiab III. peatükist. Artikkel 12 sätestab üldeeskirjad, mida kohaldatakse andmesubjektidele teabe andmisele (artiklite 13–14 alusel); andmesubjektide teavitamisele seoses nende õiguste kasutamisega (artiklite 15–22 alusel) ja teavitamisele seoses isikuandmetega seotud rikkumistega (artikkel 34). Seega lasub vastutavatel töötlejatel andmesubjektide teavitamiskohustus, millest erandid näevad ette IKÜM artikkel 13 lg 4 ja artikkel 14 lg 5. Antud olukorras ei esine aga ühtegi erandit, mis võimaldaks jätta andmesubjekti töötlustoimingu läbiviimisest teavitamata. Seetõttu ei oma tähendust, kas andmesubjekt on õigusrikkumiste toimepanija või mitte, kuna andmesubjekti teavitamiskohustus on absoluutne ja ei anna vastutavale töötlejale otsustusvõimalust selle täitmise või mittetäitmise üle. Lisaks rõhutab AKI, et audiovalve on oma olemuselt erandlik töötlemistoiming ning üldjuhul keelatud, kuna võrreldes üksnes videopildi edastamisega riivab andmesubjekti õigusi ja huve palju intensiivsemalt. Seetõttu peab andmesubjektidel olema ka selge arusaam, mis hetkest alates toimub nende õigusi ja huve niivõrd riivav isikuandmete töötlemistoiming, olenemata sellest, kes on andmesubjektiks.

Vastutav töötleja edastas AKI-le vastuse ettepaneku täpsustusele, millest nähtub, et ettepaneku täpsustuse punkt 2 on täidetud.

Vastavalt ettepaneku täpsustuse nr 2.1.-4/22/169-2951-23 punktile 3 kinnitas vastutav töötleja, et teenindusjaamades paigaldatakse aegreleega varustatud lülitid, mis kontrollivad nii mikrofoni kui ka audiovalve töötamisest teavitavat valgustahvli. Vastutav töötleja seadistab aegrele audiovalve automaatselt välja lülitama 15 minuti möödumisel selle sisselülitamisest. Seega kinnitab AKI, et antud lahendus on sobilik, ning loeb ettepaneku täpsustuse punkti 3 täidetuks.

Samuti edastas vastutav töötleja AKI-le uuendatud riskianalüüsi audiovalve kasutamiseks eri tüüpi teenindusjaamades, millega täitis ettepaneku täpsustuse punkti 4.

Eeltoodut arvesse võttes leiab AKI, et järelevalvemenetluse käigus tuvastatud vastutava töötleja tegevuses puudused isikuandmete töötlemisel on praeguse seisuga kõrvaldatud. Seoses sellega, et uute aegreleega varustatud lülitite paigaldamine võtab aega, juhib AKI vastutava töötleja tähelepanu, et antud kohustus tuleb täita mõistliku aja jooksul, kuid hiljemalt 30.09.2024. AKI kontrollib antud ettepaneku punkti täitmist pärast tähtaja saabumist. Määratud tähtajaks nimetatud muudatuse tegemata jätmise korral loeb AKI ettepaneku täpsustuse nr 2.1.-4/22/169-2951-23 punkti 3 mittetäidetuks. AKI-l on õigus teha ettekirjutus (koos igakordse sunniraha määramisega kuni rikkumise kõrvaldamiseni) isikuandmete töötlemise lõpetamiseks. Koos ettekirjutusega võidakse määrata ka sunniraha, mida võidakse välja mõista igakordsel ettekirjutuse rikkumisel.

Eeltoodust tulenevalt lõpetab AKI käesoleva järelevalvemenetluse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Alissa Hmelnitskaja

jurist

peadirektori volitusel